

Фондация SOS Предприемачи
София 1407, България
бул. "Н. Й. Вапцаров" №53 А,
Офис сграда EAST PARK TRADE CENTER
Tel.: +359 2 465 3355
Mob.: +359 885 108572, +359 884 685527
e-mail: info@sos-predpriemachi.com
www.sos-predpriemachi.com

SOS Фондация
предприемачи

Насърчаване и развитие на
предприемаческия дух и частната инициатива
www.sos-predpriemachi.com

Изх. № 177-L/20.04.2015 г.

На вниманието на:

Управляващ орган на Оперативна програма
„Иновации и конкурентоспособност“ 2014-
2020 г.

Главна дирекция „Европейски фондове за
конкурентоспособност“,
Министерство на икономиката

ПРЕДЛОЖЕНИЯ И ПОЗИЦИЯ на Фондация SOS Предприемачи

ВЪВ ВРЪЗКА С ОБЩЕСТВЕНО ОБСЪЖДАНЕ НА ДОКУМЕНТАЦИЯ ПО ПРОЦЕДУРА
„ПОДОБРЯВАНЕ НА ПРОИЗВОДСТВЕНИЯ КАПАЦИТЕТ В МСП“

Уважаеми дами и господа,

С настоящото писмо екипът на Фондация „ЕС О ЕС Предприемачи“ изразява своята **подкрепа** за основната насока, която УО на ОПИК 2014-2020 е предприел по отношение на концепцията за първата процедура „Подобряване на производствения капацитет в МСП“ по програмата, а именно:

- ✓ **стремеж към намаляване на възможността за субективизъм в оценката на проектите чрез използването на обективно измерими показатели;**
- ✓ **стремеж към измеримост и контрол на ефекта от изпълнение на проектите;**
- ✓ **по-добра обвързаност с националните и европейски политики;**
- ✓ **въвеждане на възможност за електронно кандидатстване.**

В същото време, считаме, че така предложена, **структурата и логическата рамка на документацията, може да бъде подобрена** в следните насоки:

- 1) **Да се предложи методика за оценка, в която икономическата и финансова стабилност на кандидатите и оценката на техния капацитет да имат значителна тежест (напр. от 70%)** Предложението ни е обвързано със следните съображения:

- голяма част от одобрените проекти през периода 2007-2012 не бяха изпълнени от бенефициентите, именно поради това, че не беше направен анализ на тяхната икономическа жизнеспособност и финансова стабилност;
- недостатъчна тежест на историческите финансовите показатели ще доведе до това, че кандидати, които нямат капацитет да изпълнят проекти, ще бъдат оценявани еднозначно с кандидати с доказан опит, а това не е правилно;
- безвъзмездната помощ трябва да бъде предоставяна устойчиво, т.е. ако кандидата не докаже, че е във възможност да управлява и развива по-чисто стопански начин ресурсите и дейността си през последните 3 години, то няма как да се очаква че в бъдеще ще има резултати, независимо какви са прогнозите му на етап кандидатстване;
- УО де факто принуждава кандидатите да направят своите „прогнози“ с твърде голяма степен на оптимистичност, тъй като това ще им даде значително конкурентно предимство в оценката – поради това е добре да се обмисли тежестта на показателите за ефективност да не превишава 10-15% от общата оценка;
- когато дойде момента за връщане на пари, почти всеки бенефициент ще ползва правата си да обжалва решението на УО. Юридически казусът ще върви в посока на това УО да докаже, че бенефициентите виновно не са изпълнили поетите ангажименти. Трябва да се вземе предвид – и съдът ще вземе предвид – че бенефициентите се задължават да поемат ангажимент по изпълнение на показатели, които не зависят от тях – виж т. 6 по-долу;
- въпросът кога ще се върнат парите в бюджета на програмата, продължава да стои, както и дали тези – да ги наречем „загуби“ – ще се отразят и как в отчетността при усвояване на средствата и по правилата N+2/N+3.

Примерно съотношение за отделните раздели – към момента и според предлаганото от нас разделение:

Раздел	Тежест към момента	Тежест - предложение
I. Икономическа и финансова стабилност на кандидата	33%	50%
II. Капацитет на кандидата в инвестиционни проекти и управление	12%	20%
III. Ефект от изпълнението на проекта	33%	15%
IV. Приоритизиране на проекти	22%	15%

2) Да се прецизират показателите в методиката за оценка, по отношение на тяхната лесна и равнопоставена измеримост, секторна чувствителност и адекватност спрямо целите на процедурата. Предложението ни отразява следните наблюдения и предложения:

2.1) В раздел „III. Ефект от изпълнението на проекта“ по-голямата част от критериите оценяват динамика и ръст на показателите, а не се отчита и взема предвид развитието на абсолютната стойност. Такъв модел на оценка дава сериозно предимство на кандидати (с малък персонал или дори без такъв, с ниски финансови резултати и приходи от износ), които нямат постоянен и устойчив ръст до момента, а са „прогнозирали“ динамично очакванията си за ефект от изпълнение на проектите си. В същото време кандидат, който реализира – в абсолютна стойност – значим ръст на приходи и износ, който е създал заетост на „светло“, ще получи по-малък брой точки – и съответно може да отпадне от класиране в подобна конкуренция.

2.2) Критерият за оценка на допустимост на проекта, касаещ съответствие с минимум един от следните принципи на хоризонталните политики на ЕС – „Равнопоставеност и недопускане на дискриминация“ и „Устойчиво развитие“ създава условия за неравнопоставеност на кандидатите.

2.3) В раздела за техническа и финансова оценка също има посочен критерий „Устойчиво развитие“ с тежест от 5 точки, който не е изрично формулиран и обективно измерим – не е ясно как се определя проектът включва ли или не дейности за внедряване на нови технологии за подобряване на ресурсната ефективност и ефикасност в производствения процес.

2.4) На страници 26 и 27 от документа „КРИТЕРИИ И МЕТОДОЛОГИЯ ЗА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТНИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ“ текст за „подробно описани минимални технически/функционални характеристики“, тъй като не става ясно какво оценителната комисия ще разбира по „подробно описани“. Да се преосмисли текстът и поставянето на подобно изискване към друга част от методиката за оценка.

2.5) В Критерии за техническа и финансова оценка, раздел „I. Икономическа и финансова стабилност на кандидата преди изпълнение на проекта“, са включени показатели със сериозна секторна чувствителност (като EBITDA и производителност напр.), т.е. създават се условия за неравнопоставено третиране на кандидатите от различните сектори. Също така, някои от показателите – конкретно EBITDA – се ползват два пъти в математическия модел на техническа и финансова оценка, което не е допустимо.

2.6) Могат да се променят изцяло критериите за техническа и финансова оценка в раздел „III. Ефект от изпълнението на проекта“, като се обвържат със стойността на предоставяната субсидия по съответния проект. Така ще се избегне обща оценка на резултатите от всички дейности, извършвани от кандидата, и оценката ще се фокусира върху конкретния ефект от вложените като субсидия средства.

2.7) От представените документи и критерии не става ясно как ще се извършва оценка по „Тематично приоритизиране“, касаеща съотносимост на проектите към някоя от областите на ИСИС. Не става ясно ще има ли съотнасяне на текстове от бизнес плана и/или проверка по КИД-2008 на кандидата/проекта. Също така, **като недостатък бихме посочили липсата на конкретна методика, по която кандидатите да определят КИД-2008 на своите проекти** – методиката на НСИ за определяне на КИД-2008 като концепция представлява регистриране на индивидуални сведения за статистическите единици (в случая допустимите предприятия кандидати), а не за даден проект;

2.8) По отношение на раздел „Регионално приоритизиране“ от МЕТОДИКАТА, **може да се обмисли дали да не се стимулират и други области, които имат сходна – на Северозападен район за планиране** – стойност на БВП на глава от населението.

2.9) **Да се добави критерий за създаване на зелени работни места** (Определение за зелени работни места – съгласно Закона за насърчаване на заетостта – „Зелени работни места“ са работни места, разкрити в икономически дейности, свързани с производство на стоки и предоставяне на услуги, подпомагащи опазването на околната среда, съгласно списък с икономически дейности, утвърден от министъра на околната среда и водите и министъра на труда и социалната политика.“ Списъкът за 2014 [тук](#), а информация за европейски политики в тази насока могат да се видят и [тук](#))

2.10) **Да се съотнася минималния размер на безвъзмездната финансова помощ за конкретен проект пропорционално на интензитета на помощта за съответното разделение по райони** – в противен случай се създават условия за неравнопоставено третиране на кандидатите, които кандидатстват с проекти на една и съща стойност – напр. при проект на обща стойност 200 хил. лв., проект на кандидатите от ЮЗР е недопустим, а на тези извън ЮЗР е допустим кандидат.

3) Да се прецизират регулативната рамка, изискуемите документи и административните задължения, вменявани на кандидатите. Предложението ни отразява следните коментари и предложения:

3.1) Кандидатстването **на хартиен носител също да е допустимо**, предвид фактът, че ИСУН 2020 все още се тества,. Моля УО да вземе предвид, че в отговор от 25.03.2015 г., Г-жа Малина Крумова, Директор Дирекция „Системи за управление на средствата от ЕС“ към МС, ни отговори, че провеждане на обучения за бенефициентите не са предвидени, а публичния достъп до системата не е възможен – а също и че „По отношение на събитията за популяризиране на системата, на този етап не предвиждаме провеждане на обучения за бенефициентите, но организираме и провеждаме обучения на управляващите органи, които в рамките на информационните дни за популяризиране на схемите си да запознават кандидатите и с формулярите за кандидатстване и

тяхното попълване в системата.“ Поради това и се надяваме, че към момента на оповестяване на информационните дни, УО ще има готовност да проведе отделна обучителна сесия за кандидати по време на информационните дни, касаеща конкретно електронното подаване на документи в системата.

3.2) Да се обмисли внимателно възможността електронното кандидатстване да бъде въведено по образец на Еразъм+ и Хоризонт 2020, където няма изискване за КЕП, а декларации от кандидатите и всички техни представляващи се представят сканирани към момента на подаване през системата и в оригинал към момента на подписване на договор.

3.3) В **образеца на Бизнес плана се изисква твърде раздробена и фрагментирана информация**, от която в оценка влизат общи сборове и стойности – това не е разумно, предвид това, че много от предприятията предлагат множество отделни продукти (в някои производства дори над 2000) - напр. Таблица 4 Разходи за заплати и социални осигуровки, са посочени отделни раздели за Управленски, Административен и Производствен персонал, а в оценка се взема обща стойност.

Също така искането да се представя такъв обем от информация не е релевантно за ограниченото време на подготовка, с което ще разполага първата група от кандидати.

3.4) В т. 9. Екип от Формуляра е изисква информация да се посочат лица с конкретна информация за позиция по проекта. Изискваната информация е ненужна за УО, а също така не става ясно дали ще се следи кой от страна на бенефициента администрира проекта и как това се отнася към УО.

3.5) **Да се даде възможност на кандидатите да представят в допълнение някой от посочените придружителни документи** (извън Бизнес плана и Формуляра за кандидатстване). Предвид това, че е възможно да се допуснат технически пропуски по отношение на изискуемата форма на декларациите, техническата спецификация и прилежащите оферти или други административни документи, същите да могат да се изискват допълнително от Оценителната комисия в процеса на оценка с адекватен срок за предоставяне от поне 5 работни дни.

3.6) **Да не се изисква документът „Справка за разходите за придобиване на дълготрайни материални активи“**, а да се ползва „Справката за нетекущите (дълготрайните) активи“, в която освен оценка върху стойностите само на ДМА, е важно да се взимат предвид и инвестициите в ДНА, още повече че те са допустими като категория разход и също формират стойността на инвестицията.

3.7) **Да се прецизират изискваните документи – посочени в методиката и касаещи доказването на критерия „2. Внедрени стандарти и системи за управление“**, като се допуснат и други, освен „сертификати“ – и по конкретно за „Валиден сертификат“, което не е приложимо например за СЕ маркировка – която се доказва със протокол от изпитване или удостоверение.

3.8) **Изискването към кандидатите, че „проектно предложение може да подаде само едно предприятие от няколко свързани предприятия, осъществяващи сходна дейност“ е неадекватно**, като още по неадекватно е да се търси

наказателна отговорност на представляващите кандидата лица, подписали декларация Приложение Г.

3.9) Няма ясна обосновка на текстове и изисквания, които се вменят на кандидатите, като не са посочени препратки към регламенти, постановления и др., които да обосновават налаганите от УО ограничения.

Във връзка с координацията и стратегическата имплементация на процедурата, бихме желали още веднъж да подчертаем, че:

БЕЛЕЖКА 1: Предложените по-строги механизми за наблюдение и контрол на ефекта от изпълнението на проектните предложения не са добре обосновани, както и няма яснота за тяхното изпълнение. По практично и за двете страни, би било УО да обмисли как да стимулира, а не как да накаже бенефициентите. Трябва има съгласувана отделна методика/приложение към ДБФП за това как, колко, при какви случаи и извънфорсмажорни обстоятелства ще бъде прието кандидатите да постигнат по-ниски от очакваните резултати. Такива ситуации са възможни и могат сериозно да променят пазара на конкретен бенефициент, без той да има влияние – напр. влизането на България в еврозоната и промените на ценовите нива на суровините/стоките; ембарго и забрана за продажби на чужди територии – примерът с Руските пазари и загубите, които българските производители реализират след налагането на санкциите от ЕК.

БЕЛЕЖКА 2: Защо кандидати с недопустим КИД-2008 да не са допустими да изпълняват проект по допустим КИД-2008? Моля да вземете предвид, че броя на МСП в страната не е динамичен фактор, от което следва, че е логично предприятия, развиващи дейност в сектор със силно изразен дисбаланс – като търговия например, да могат да пренасочат своята икономическа активност в сектори, определени като приоритетни. Има и други въпроси – напр. защо ако предприятие кандидат, има основна дейност по КИД-2008, която не е приоритетна, но някоя от вторичните му дейности е приоритетна, да не може да кандидатства с цел да развие капацитета си именно в приоритетната област?

БЕЛЕЖКА 3: Липсват допустими разходи за консултантска помощ и управление. УО трябва да аргументира с категорична яснота защо се създават образци на документи, които са направени така, че да затруднят максимално кандидатите, без допустимост на разходите, които ще бъдат направени за консултантски услуги. Ако разходите за подготовка на проектни предложения няма да бъдат допустими за целия период на изпълнение на ОПИК 201-2020, следва да се опростят максимално образците на документите за кандидатстване, така че кандидатите да могат да се справят самостоятелно.

БЕЛЕЖКА 4: УО трябва изключително внимателно да обмисли отпадането на дискриминационното условие за ограничение на размера на безвъзмездната финансова помощ за последните седем години по ОПРКБИ и/или ОПИК към съответния краен срок за подаване на проектни предложения.

Фондация SOS Предприемачи
София 1407, България
бул. "Н. Й. Вапцаров" №53 А,
Офис сграда EAST PARK TRADE CENTER
Tel.: +359 2 465 3355
Mob.: +359 885 108572, +359 884 685527
e-mail: info@sos-predpriemachi.com
www.sos-predpriemachi.com

SOS Фондация
предприемачи

*Насърчаване и развитие на
предприемаческия дух и частната инициатива*
www.sos-predpriemachi.com

И не на последно място, при планиране на предстоящите процедури, бихме желали УО да се стреми към по-добро съответствие с провежданите инициативи за намаляване на административната тежест и подобряване на бизнес средата, Програмата за по-добро регулиране и Ръководство за изготвяне на оценка на въздействието на законодателството, като се надяваме да вземете предвид че:

- Не всяко предприятие и представляващ разполагат с КЕП, изискват се инвестиции и допълнителни разходи;
- След като УО ще извършва служебна проверка в НСИ, защо трябва да се представя Удостоверение от НСИ, което също представлява разход за кандидата?

20.04.2015 г.

С уважение,

Веселина Купенова
Председател на Съвета на фондацията